

9.5.2019 / Jorma Railio

”IRLANNIN ABC”

Hämeenlinnan kansallisten seniorien Irlannin kiertomatka toteutettiin 24.4-1.5.2019. 37 seniorin ryhmämme sai kokea, paitsi unohtumattomia elämyksiä retkikohteissa, etenkin säiden osalta yllätyksiä. Huhtikuun lopun sää oli saarella kuitenkin ”keskimäärin odotettua” mutta nopeasti vaihtuvaa - välillä aurinkoista, välillä sateista ja lähes aina tuulista. Yllättävää oli tosiaan sään nopeat vaihtelut, ajoittain esiintyi sumua joka taas sitten nopeasti häveni. Irlantilaiset ovat kuitenkin karaistunutta kansaa, etenkin nuorisoa kulki kaupungilla shortseissa jopa alle 10 asteen lämpötiloissa. Olimme kuitenkin melko hyvin varautuneet säävaihteluihin, ja myös tiiviiseen retkiohjelmaan, aina täsmällisesti aikataulun mukaan valmiina iloisin mielin!

Ennen matkaa jännitimme Brexitin vaikutuksia – uhkakuvana oli jopa viisumipakko siirryttäessä [Irlannin tasavallan](#) puolelta [Pohjois-Irlantiin](#). Meidän onneksemme Britannian eroon EU:sta tuli aikalisä – kuinka pitkä, sitä ei kukaan osaa sanoa, ja mitä Brexit vaikuttaa ihmisten arkipäivään ei kukaan osaa vielä ennustaa. Brexitiin liittyy paljon epävarmuutta, ja epävarmuus on taas omiaan nostattamaan tunteita ja myös vanhoja kaunoja. Belfastissa ja etenkin Londonderryssä (Derry) jännitteet ovat aistittavissa, varsinkin katolinen väestönosuus haluaa aiempaa enemmän ja voimakkaammin pois Britannian alaisuudesta. Sitä ei välttämättä huomaa kaduilla tai pubeissa, mutta kun vielä katolisen väestön osuus pohjoisessa on lisääntymässä, on tilanne käymässä vähitellen koko ajan herkemmäksi.

Asiat on tässä ”matkakertomuksessa” tarkoituksella laitettu ”ABC”- järjestykseen. Tarkoituksena on paitsi kuvailla oman matkan valikoituja kohokohtia, myös tuoda vinkkejä tulevaisuudessa Irlantiin omatoimisesti tai erilaisissa ryhmissä matkaaville, niin kaupunkilomalaisille kuin kiertomatkoihin osallistuville. Kuvaus ei ole läheskään kattava, tekstissä on myös linkkejä lisätiedon lähteille.

Topit ja flopit:

-Suurimmat odotukset kohdistuivat Pohjois-Irlannin kohdalla Titanic-museoon, Giant’s Causeway-luontokohteeseen ja Bushmills- viskitislaamoon. Ainakin omat odotukseni täyttyivät kahden ensimmäisen kohdalla täysin. Tasavallan puolella yllätti siisteys niin kaupungeissa kuin maaseudulla, ja puheet ”Vihreästä saaresta” pitivät täysin paikkansa! Osterifarmin suhteen ei ollut suuria odotuksia, olin päättänyt etten maista mutta niin vain söin kaksi osteria! Slieve League- kallioilta oli huikeat maisemat, osin sumun peitossa mutta säälle ei vain kertakaikkiaan voi mitään. Pubeissakin oli siistiä, ja saimme myös laulaa!

- Erytyskiitoksen ansaitsevat oppaamme Merja ja bussikuski Martin.

- Tislaamokierros oli kiinnostava mutta toissavuotisen Skotlannin-matkan Glenfiddich-maistiaiset veivät voiton vähintään 8-1. Parissa käyntikohteessa kahvilapalvelut eivät olleet täysin ajan tasalla

ABC

A – Adapteri. Britanniassa ja Irlannissa pistorasiat poikkeavat mannereurooppalaisista, eli tarvitaan välikappale eli adapteri. Joissakin hotellihuoneissa on kylpyhuoneessa ”eurooppalainen” pistorasia partakonetta varten, sen varaan ei kannata kuitenkaan laskea mitään. Jos omistat UK-adapterin, muista ottaa mukaan. Ellet, niin suosittelen hankintaa jo kotimaasta, koska adaptereita myyvät tavaratalot ja marketit keskittyvät isompiin kaupunkeihin. Hämeenlinnassa ainakin Clas Ohlson ja Gigantti myy, samoin lentokentältä voit ostaa.

B – [Belfast](#), Pohjois-Irlannin pääkaupunki. ”Kasvojen pesu” harmaasta teollisuuskaupungista viihtyisäksi nykyajan suurkaupungiksi etenee, kaupungin nähtävyydet ovat jo aika helposti löydettävissä. Esikaupunkialueella on aistittavissa katolisten ja protestanttien väliset monien vuosisatojen takaa juurensa

juontavat jännitteet, niin kutsuttu "Rauhan muuri" toi väistämättä mieleen Berliinin muurin. Toisaalta taas keskustan kaduilla ja liikekeskuksissa liikkuminen on täysin turvallista.

B – Bushmills. Pieni kylä Pohjois-Irlannissa Giant's Causewayn tuntumassa, kylässä on maailman vanhin toimiva viskitislaamo, perustettu kuninkaan luvalla vuonna 1608. (vrt Whiskey) Tislaamo on nykyisin meksikolaisen tequilakeisarin omistuksessa.

C – [Carrowmore](#). kivikautinen hautapaikka Sligon lähistöllä lähellä rannikkoa. Vanhimpien hautojen ikä arvioidaan 5500 vuodeksi, eli huomattavasti vanhempi kuin Britannian Stonehenge.

D – Derry, tasavaltalaisten käyttämä nimi [Londonderryn](#) kaupungista. Derry/Londonderry on Pohjois-Irlannin toiseksi suurin kaupunki, aivan lähellä tasavallan rajaa. Vanhaa kaupunkia ympäröivän 400-vuotisen muurin kiertämällä saa hyvän yleiskuvan kaupungista. Mieleenpainuvinta oli vastarinteellä avautuva katolisten kaupunginosa kantaa ottavine muraaleineen ja monine Irlannin tasavallan lippuineen!

F – Finn. Tarun mukaan tämänniminen jättiläinen rakensi Giant's Causewayn. Nimestään huolimatta ei kuulemma ollut Suomesta.

G – [Galway](#), Hämeenlinnan kokoinen kaupunki jokseenkin tasan Dublinin korkeudella länsirannalla, vilkas ja suhteellisen siisti kävelykeskusta jossa katusoittajia lähes joka korttelissa.

G – [Giant's Causeway](#) / jättiläisen portaat. Unescon maailmanperintöluetteloon kuuluva 40000 kiven basalttimuodostelma, iältään noin 50-60 miljoonaa vuotta.

G – Guinness, musta [stout](#)-tyyppinen pintahiivaolut, viskin ohella "Irlannin toinen kansallisjuoma" ja maailman kuuluisin stout

H – [Hurling](#), vanha irlantilainen pallopeti

I – Iiri, Irlannin alkuperäiskieli, kuuluu [kelttiläisiin kieliin](#). Tasavallan puolella opastauluissa on iiri ensin ja englantia vasta toisena kielenä, Pohjois-Irlannissa iirin kieltä ei juurikaan katukuvassa näy. Tasavallassa alle 5% puhuu iiriä äidinkielenään, ja varsinkin lännessä Connemaran alueella ja paikoin muuallakin on alueita, joissa iiri on pääkielenä. Kieli oli välillä uhanalainen, mutta hyvän elvytystyön ansiosta säilynyt.

L – Lampaat. "Irlannissa asuu 5 miljoonaa ihmistä ja 8 miljoonaa lammasta". Matkamme aikana näkyi niityillä myös paljon pikkukaritsia, ja laumasta hiukan sivummalla siellä täällä pessi, jonka tyytyväisen raukeasta ilmeestä päätellen oli lampailla jo "uusi tilaus sisällä".

L – Liikenne. Koko saarella on vasemmanpuoleinen liikenne! Kaupungeissa jalan liikuttaessa on syytä olla tarkkana, vaikka suojateillä on paikoin näkyvästi asfalttiin maalattu "LOOK RIGHT" ja "LOOK LEFT" – nimittäin varsinkin pienissä kaupungeissa on paljon kapeita yksisuuntaisia katuja. Maanteillä yllättävintä oli, että myös monilla kapeilla ja mutkaisilla teillä oli yleinen nopeusrajoitus 100 km/h, joka sitten kaupunkiin tultaessa saattoi kerralla pudota 50 km/h lukemiin. Tasavallan puolella etäisyydet ja nopeudet ilmoitettiin kilometreissä, Pohjois-Irlannissa maileissa. Itse en tässä iässä lähtisi ajamaan Irlannissa.

M – Matt Molloy, viihtyisä pubi [Westportin](#) pikkukaupungin pääkadun varrella. Pubissa on laaja juomavalikoima, ja siellä saa laulaa. Jää historiaan "Vilttiketju"- kvartettimme kaikkien aikojen ensimmäisen esiintymisen tapahtumapaikkana.

O – osterit. Harvinaista herkkua, kannattaa ainakin kerran kokeilla

P – Pub. irlantilaistenkin olohuone. Tarjolla tyyppillisesti kymmenkunta erilaista hanaolutta, pulloissa laajempi valikoima, viskiä myös runsaasti valittavana, viinivalikoima aika suppea. Jos kielitaito riittää paikallisten kanssa jutusteluun, niin sää, ruoka ja Suomi ovat turvallisia puheenaiheita, urheilun ja etenkin

politiikan ja uskonnon kanssa on syytä olla tosi varovainen. Varsinkin iltaisin monessa pubissa esitetään elävää musiikkia

P – Primark (Alkuperäinen nimi Penneys, mutta Irlannin ulkopuolella käytetään Primark- nimeä) – Irlannissa alkunsa saanut vaatekauppaketju, levinnyt viime aikoina voimakkaasti Keski-Eurooppaan, ei tiettävästi ainakaan toistaiseksi tulossa Suomeen. ”Irlannin Anttila”

R – raha. Pohjois-Irlannissa käytetään Englannin puntia, kortilla voi maksaa lähes missä tahansa ja lähimaksu toimii hyvin. Kerran pubissa ei lukulaite toiminut ja sain maksetuksi euroilla. Irlannin tasavallassa rahayksikkönä on euro, ja kortit käyvät kaupoissa ja ravintoloissa lähes kaikkialla.

S – shoppailu. Kaupungeissa on runsaasti matkamuistomyymälöitä, käsityökauppoja ja halpavaatekauppoja. Turistivirroista huolimatta tavaroita sai katsella rauhassa, myyjät harvemmin tuputtivat tavaroita.

S – Sää. ”Kaikki siitä puhuvat mutta kukaan ei tee sille mitään”. Sateenvarjo on turha kapistus, tuuli rikkoo sen alta aikayksikön. Sateeseen ja tuuleen kannattaa aina varautua (vrt ”Vaatus”), ja ennen kaikkea rannikolla sään vaihtelut ovat todella nopeita

T – [Titanic](#), Belfastin turistikohteiden kiistaton ykkönen. Telakkateollisuus kukoisti 1900-luvun alun Belfastissa, jota noihin aikoihin saattoi luonnehtia jopa Euroopan telakkapääkaupungiksi. Paikalle, jossa Titanic aikanaan rakennettiin, avattiin päivälleen sata vuotta laivan uppoamisen jälkeen 14.4.2012 moderni museo, jossa on kuudessa kerroksessa esillä paitsi telakka-, myös pellavateollisuuden historiaa, olihan pellava laivojen ohella toinen Belfastin kasvun ja teollistumisen moottori 1700-luvun lopulta lähtien.

U – [Ulster](#), Irlannin historiallinen maakunta, joka käsittää koko nykyisen Pohjois-Irlannin sekä Irlannin tasavallan kolme kreivikuntaa.

V – Vaatus. Kerrospukeutuminen, tuulta ja sadetta kestävät vaatteet, on maaseuturkeilla suositeltavaa (vrt ”sää”). Kiertomatalla tulee kävelyä aika paljon, siis vaelluskengät tai muut tukevat jalkineet ovat tarpeen, vasta päivälliselle kannattaa vaihtaa hieman kevyempään. Paikallinen väestö pukeutuu myös aika rennosti.

V – Vappu on tavallinen arkipäivä. Irlantilaiset juhlivat kevättä toukokuun ensimmäisenä maanantaina.

W – WC. Enimmäkseen siistejä. Monin paikoin edelleen kylmä ja kuuma hana ovat erikseen.

W – [whiskey](#). Huomaa kirjoitusasu, joka on käytössä paitsi Irlannissa myös USAssa, jonne irlantilaiset toivat [viskin](#) valmistustaidon 1700-luvun lopulla, muu maailmaa seuraa Skotlannin ”whisky”- kirjoitusasua. Skottiviskit yleensä tislataan kahdesti ja irkkuviskit kolme kertaa.

Loppukevennykseksi tarina, jonka kiertomatkan lähestyessä loppuaan kerroin kuljettajallemme ”kiitospuheena”:

-Irlantilainen pappi ja irlantilainen bussikuski sattuivat kuolemaan samaan aikaan, saapuivat sitten yhtäaikaan taivaan portille. Pyhä Pietari tutki raporttejaan, vilkaisu miehiä hetken, ja vinkkasi bussikuskin sisään ja näytti papille torjuvan eleen. Pappi seiso hämmästyneenä ja sai lopulta sanotuksi: ”Tässä on nyt varmaankin tapahtunut jokin erehdys”. Pyhä Pietari vastasi: ”Ei suinkaan. Kun sinä saarnasit kirkossasi, kaikki nukkuivat. Mutta kun bussikuski ajeli vauhdilla kapeilla hiekkateillä, joka ikinen bussissa rukoili”.

No, onneksi bussit ja tiet ovat Irlannissakin kehittyneet joten saatoimme Martinin kyydissä jatkuvan rukoilun sijaan keskittyä maisemien, lampaiden ja talojen katseluun.